

ความเป็นมาของคลองคอคอดกระ (คลองไทย)

เรียบเรียงโดย คุณ นิภาพร ประเสริฐศรี

สำนักประสานงานการเมือง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

แนวความคิดเกี่ยวกับการขุดคอคอดกระ หรือคลองเชื่อมอ่าวไทยกับทะเลอันดามัน

มหาสมุทรอินเดียนั้น ปรากฏตามหลักฐาน ดังนี้ :-

1. **สมัยกรุงศรีอยุธยา** ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช สมัยที่กรุงสยาม (ประเทศไทยในปัจจุบัน) ได้เปิดประเทศติดต่อกับชาติยุโรป
2. **สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตอนต้น** สมเด็จพระเจ้ากรุงวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นคนไทยคนแรกที่ได้ดำริการขุดคลองเชื่อมอ่าวไทยและทะเลอันดามัน
3. **สมัยรัชกาลที่ 1** ประมาณปี พ.ศ. 2336 สมเด็จพระเจ้ากรุงวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำริเรื่องการขุดคลองเชื่อม 2 ฝั่งทะเล (มีพระราชนิพนธ์เป็นหลักฐาน)
4. **สมัยรัชกาลที่ 4** ประมาณปี พ.ศ. 2401 อังกฤษได้เสนอขอพระบรมราชานุญาต ทำการขุดคอคอดกระแนวระนอง-หลังสวนเป็นพื้นที่แคบที่สุด พระองค์ทรงยินยอมแต่ขาดเงินทุน ทำให้หยุดชะงัก ต่อมา พ.ศ. 2406 อังกฤษสำรวจบริเวณคอคอดกระส่วนที่แคบที่สุดได้ แต่คิดค้นเขาขุดลำบากเครื่องมือไม่มีจึงยกเลิก ในปี พ.ศ. 2409-2411 คลองกระโด่งดังไปทั่วโลก ฝรั่งเศสขอเจรจาเพื่อดำเนินการขุด หลังจากฝรั่งเศสได้ขุดคลองสุเอซสำเร็จ แต่รัชกาลที่ 4 ไม่อนุญาต เนื่องจากเกรงจะเสียดินแดน อาณาจักร
5. **สมัยรัชกาลที่ 5** ประมาณปี พ.ศ. 2415 นาวาเอก เอ. จีลอปตัน ร.น. ตัวแทนรัฐบาลอังกฤษเข้ามาสำรวจเส้นทางขุดคลองกระอีกครั้งหนึ่ง ในแนวระนอง-ชุมพร จากการสำรวจ เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ แต่พระองค์ไม่อนุญาตด้วยเหตุผลทางการเมืองระหว่างประเทศ
6. **สมัยรัชกาลที่ 6** ประมาณปี พ.ศ. 2460 ทรงสนพระทัยในเรื่องคลองกระ เพราะทรงเห็นว่า อำนวยประโยชน์และความเจริญมาสู่ประเทศอย่างมหาศาล แต่เนื่องจากปัญหาทางการเมืองเช่นเดียวกัน ทำให้ตัดสินใจไม่ทรงอนุญาตให้มีการขุดคลองกระ
7. **นายปรีดี พนมยงค์** พ.ศ. 2478 ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้รื้อฟื้นโครงการคลองกระมาพิจารณา กรณีเมื่อขุดคลองแล้ว ประเทศไทยจะมีอำนาจอิทธิพลเหนือคลอง ไม่ควรพึ่งพาต่างชาติ ประเทศไทยต้องมีเงินทุนเพียงพอ แต่ประเทศไทยมีเงินทุนไม่เพียงพอ โครงการคลองกระจึงต้องระงับอีกครั้ง

8. **พ.ศ. 2489** ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ไทยต้องลงนามในความตกลงสมบูรณแบบ เพื่อเลิกสถานะสงครามกับอังกฤษโดยในข้อ 7 ระบุห้ามไทยขุดคลองเชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับอ่าวไทย หากมิได้รับความยินยอมจากรัฐบาลอังกฤษ ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันความสำคัญของคลองกระต่อสถานะทางการค้าของแหลมมลายูอย่างไรก็ตาม พ.ศ.2497 ได้มีการยกเลิกความตกลงสมบูรณแบบ ดัง กล่าว
9. **พ.ศ. 2503 นายเชาว์ เชาว์ขวัญยืน** กับคณะในนามของบริษัท แหลมทองพัฒนา เสนอ รัฐบาลไทยขอรื้อฟื้นโครงการคลองกระขึ้นใหม่ โดยขออนุญาตทำการศึกษากิจการคลองกระและทำเรื่อง คณะรัฐมนตรีได้แสดงความเห็นชอบในหลักการตามข้อเสนอลงถึง 2 ครั้ง แต่วันที่ 31 มีนาคม 2507 สภาความมั่นคงแห่งชาติได้สั่งระงับการดำเนินการตามข้อตกลง เนื่องจากเหตุผลทางด้านความมั่นคง และเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการแยกดินแดนทางภาคใต้
10. **พ.ศ. 2513** ด้วยความเห็นชอบจากระทรวงมหาดไทย นายเชาว์ ได้จ้างบริษัท แทมส์ (TAMS) ศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจของการขุดคลองกระ ผลการศึกษา ปรากฏว่าแนวคลองที่เหมาะสมอยู่ทางใต้ คือเส้นทางระหว่างสตูล-สงขลา
11. **พ.ศ. 2516** มีการเสนอโครงการคลองกระต่อรัฐบาล แต่มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลใหม่
12. **พ.ศ. 2525** กลุ่ม ส.ส. พรรคชาติไทย โดยนางยุพา อุดมศักดิ์ ส.ส. พิจิตร เสนอให้มีการขุดคลองกระที่จังหวัดระนอง โดยเสนอรัฐบาล มีนายชุมพล ศิลปอาชา เป็นประธานคณะ กรรมการทบทวนศึกษาโครงการขุดคลองกระ แต่ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง การพิจารณาจึงต้องชะงักไป
13. **พล.ท. หาญ ลีลานนท์** แม่ทัพภาคที่ 4 เสนอให้มีการทบทวนโครงการขุดคลองกระ เพื่อสร้างความเจริญแก่พื้นที่ภาคใต้ และสภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นศึกษาโครงการขุดคลองกระ แต่ได้มีการยุบสภา
14. **พ.ศ. 2526** สำนักงาน เอ็กเซ็คคิวทีฟ อินเทลลิเจนส์ รีวิว (EIR) และฟิวชัน เอ็นเนอร์ยี ฟาวเดชั่น (FEF) จัดสัมมนาเรื่องคอคอดกระ และความเป็นไปได้ ในประเทศไทย โดยได้รับความสนับสนุนจากกระทรวงคมนาคม ซึ่งมีนายสมัคร สุนทรเวช เป็นรัฐมนตรี
15. **พ.ศ. 2527** สำนักงาน FEF ประเทศสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย โดยการสนับสนุนของสถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ได้ติดต่อกับกระทรวงคมนาคม เพื่อจัดสัมมนา นักธุรกิจ นักวิชาการ องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับการขุดคอคอดกระ และทำรายงานเสนอต่อนักลงทุนชาวอเมริกัน นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ การศึกษาโครงการขุดคอคอดกระดำเนินไปด้วยดี ได้เกิดปัญหาในพรรคร่วมรัฐบาล พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภา
16. **พ.ศ. 2529** พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ โครงการขุดคอคอดกระจึงดำเนินการต่อไปก่อนข้างราบรื่น โดยมีประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ขอเป็นผู้ลงทุนขุดคอคอดกระ แต่ ดร. บุญรอด บิณฑสันต์ หัวหน้ากลุ่มนักวิชาการ ไม่เห็นด้วยและไม่ยอมให้ต่างชาติประเทศใดเป็นผู้ลงทุนใน

โครงการนี้ โดย ดร. บุญรอด บิณฑสันต์ และนักวิชาการกลุ่มนี้ ได้ทำรายงานแนวความคิดใน ทฤษฎีใหม่ เกี่ยวกับคอกคอดกระเสนต่อรัฐบาล โดยให้ชุดคอกคอดกระเป็นโครงการที่เกิดจาก ความร่วมมือในระดับคาบสมุทร โดยเฉพาะในด้านเงินทุนและเทคโนโลยี แต่ต้องดำเนินการ โดยคนไทย และประเทศเป็นหลักรสำคัญ และได้เปลี่ยนชื่อจากโครงการ คอกคอดกระเป็น “โครงการพัฒนาคาบสมุทรแหลมทอง” แต่รัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ไม่มีการตอบ กลับ สภาผู้แทนราษฎร ได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญชุดใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่สานต่อการทำงาน ของคณะกรรมการชุดที่แล้ว โดยมีนายวัฒนา อัสวเหม ส.ส. สมุทรปราการ เป็นประธาน

17. **พ.ศ. 2530** คณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาคืบหน้ามาก โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูง ของรัฐบาล รวมทั้งนายทหารระดับสูง 3 เหล่าทัพ ศึกษาดูงานคลองสุเอซ และคลองปานามา รวมทั้งศึกษาเทคโนโลยีการสร้างเขื่อน และระบบการควบคุมน้ำในเขื่อนเนเธอร์แลนด์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ด้วย โครงการชุดคอกคอดกระในยุค พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ก้าวหน้าด้วยดี แต่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ลดค่าเงินบาท ทำให้เกิดปัญหาเงินลงทุนเป็นอุปสรรคสำคัญ เงินลงทุนจากต่างประเทศ ภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกตกต่ำ โยงใยเป็นขบวนการลูกโซ่ ทำให้โครงการชุดคอกคอดกระหยุดชะงักไป
18. **พ.ศ. 2531** พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้สนับสนุนโครงการชุดคอกคอดกระ อย่างชัดเจน โดยเน้นนโยบายให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในลักษณะของสัมปทาน เก็บเกี่ยวผลประโยชน์ตอบแทนจากรัฐบาล จึงมีบริษัทจากประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน และเยอรมันนี ขอเข้ามาลงทุน โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น ได้ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลเป็นประเทศแรก โดยบริษัทเอกชนญี่ปุ่นชื่อ DIALCHISOGYO ได้ทำหนังสือลงนามโดยนายทากา คิโยชิ ประธานกรรมการเสนอต่อ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
19. **พ.ศ. 2533** เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 เสนอว่ากลุ่มผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น พร้อมสนับสนุนโครงการชุดคอกคอดกระ แต่ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ กลับเน้นไปที่การเปิดประตูอินโดจีนมากกว่า จึงได้ความสำคัญกับโครงการ “อีสเทิร์น ซีบอร์ด” หรือ โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นอันดับหนึ่ง และทุ่มเทเวลาเกือบทั้งหมดในการสนับสนุนโครงการนี้ ส่วนโครงการชุดคอกคอดกระได้รับความสำคัญเป็นอันดับรอง จึงไม่รีบเร่งในการพิจารณาจนในที่สุดถูกยึดอำนาจโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)
20. **พ.ศ. 2535** พล.อ. สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี ไม่ได้ให้ความสนใจโครงการชุดคอกคอดกระ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” จนกระทั่ง พล.อ. สุจินดา คราประยูร ลาออก
21. **พ.ศ. 2535** มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 มุฉินิเพื่อการศึกษา คอกคอดกระจัดตั้งโดยความร่วมมือขององค์กรเอกชนหลายแห่งประกาศตั้งขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคอกคอดกระทั้งระบบ แต่เนื่องจากทำที่

ของรัฐบาลที่มีพรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำยังมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคใต้ของพรรค
ประชาธิปัตย์บางคนแสดงความเห็นทำนองคัดค้าน ด้วยเหตุผลอาจทำให้เกิดความสับสน
สำหรับนักลงทุนชาวต่างประเทศระหว่างโครงการเซาท์เทิร์นซีบอร์ด กับ โครงการชุดคอคอด
กระมูลนิธิฯ จึงระงับการยื่นขอเสนอดังกล่าวต่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี อย่างกะทัน
หัน สำหรับนักลงทุนชาวญี่ปุ่นยังให้ความสนใจโครงการชุดคอคอดกระคือ บริษัทอิชิมาวาจิ
ฮาร์ด อินดัสทรี (IHI) ได้ประกาศชัดเจนว่าสนใจที่จะเข้ามาลงทุนโครงการชุดคอคอดกระใน
ประเทศไทยและอยู่ระหว่างการแสวงหาพันธมิตรร่วมลงทุน โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็น
บริษัทเอกชนญี่ปุ่นด้วยกัน หรือเป็นบริษัทลงทุนข้ามชาติประเทศอื่นๆ รัฐบาลไทย ผู้บริหาร
ของบริษัทฯ ยังแสดงท่าทีจะสนใจในเบื้องต้นจะลงทุน ในลักษณะครบวงจร หรือในแบบครบ
วงจร คือ การลงทุนทางด้านการก่อสร้างและการบริหาร แต่หลังจกนั้น ไม่ปรากฏความคืบหน้า
จากบริษัทญี่ปุ่นแห่งนี้ หรือนักลงทุนต่างชาติรายอื่นๆ อีกนอกจากนี้ มีฝ่ายคัดค้านซึ่งส่วนใหญ่
เป็นนักการเมือง โดยตั้งเหตุผลด้านความมั่นคง อ้างว่าหากชุดคอคอดกระก็เท่ากับเป็นการ
แบ่งแยกประเทศไทยเป็น 2 ส่วน และอาจนำมาซึ่งการเสียดินแดนของ ดินแดนจังหวัดภาคใต้ที่
ถูกแบ่งแยกในที่สุด อีกทั้งยังโจมตีฝ่ายสนับสนุนว่าอาจรับเงินจากประเทศมุสลิม เจ้าแห่งสิทธิ
ก่อนการรื้อมาดำเนินการ นักการเมืองบางคนยกเอาบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาอ้างในข้อที่ว่า
ประเทศไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียว ผู้ใดจะมาแบ่งแยกมิได้จนกลายเป็นเรื่อง งดลกขบขันอ้างแบบ
ผิดๆ เหมือนกับไม่มีความรู้ เพราะความจริง “ประเทศไทย” หมายถึง องค์กรรวมของประเทศ
ทั้งหมด ไม่ใช่เฉพาะผืนแผ่นดินหรือดินแดนเท่านั้น แต่รวมถึงอำนาจปกครองของรัฐที่มี
พระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขด้วย ดังนั้น กรณีที่จะชุดคอคอดกระหรือไม่ จึงไม่มีส่วน
เกี่ยวข้อง ข้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญใดๆ

22. **พ.ศ. 2537** รัฐบาลซึ่งมี นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ไม่ได้ให้ความสนใจกับโครงการ
ชุดคอคอดกระ เนื่องจากให้ความสนใจ สนใจกับโครงการสร้างท่าอากาศยานสากลแห่งที่ 2
(สนามบินหนองงูเห่า) ที่จังหวัดสมุทรปราการ จนกระทั่งรัฐบาลมีปัญหาเรื่องต่างๆ จึงประกาศ
ยุบสภาผู้แทนราษฎร
23. **พ.ศ. 2539** รัฐบาลซึ่งนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี เพราะพรรคความหวังใหม่
ได้รับเลือกตั้งเสียงข้างมาก ไม่ได้ให้ความสนใจโครงการชุดคอคอดกระ
24. **พ.ศ. 2540** พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ไม่ได้ให้ความสนใจต่อโครงการชุดค
อคอดกระ เนื่องจากให้ความสนใจการสร้างท่าอากาศยานสากลแห่งใหม่ ต่อเนื่องจากรัฐบาลที่
ผ่านมา แต่ยังมีกรมอบหมายให้นายเด่น โต๊ะมีนา ประธานที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ศึกษาความ
เป็นไปได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศร.) และสภา
ความมั่นคงแห่งชาติ จนกระทั่งปลายปี พ .ศ. 2540 รัฐบาลสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ประสบ
ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ โดยมีนายทง พิทยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ประกาศลอยตัว

ค่าเงินบาท ประกาศตกอยู่ในสถานะเศรษฐกิจหายหน้า จนกระทั่งพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ลาออก
จากนายกรัฐมนตรี โครงการชุดคอคอดกระจึงต้องระงับไปอีกครั้ง

25. พ.ศ. 2540 (ปลายปี) นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี อีกครั้ง ไม่ปรากฏว่ามีการพิจารณา
หรือการศึกษาโครงการชุดคอคอดกระ เนื่องจากอยู่ในภาวะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดวิกฤต
อย่างรุนแรง
26. พ.ศ. 2544 วุฒิสภา โดยนายคำนวม ชโลปถัมภ์ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสิงห์บุรีได้ รื้อฟื้น
โครงการ ชุด คอคอดกระขึ้นมาพิจารณาใหม่ โดยได้รับอนุมัติจากวุฒิสภาให้จัดตั้งคณะ กรรมการ
การวิสามัญเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการชุดคอคอดกระเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม
2544 คณะรัฐบาล ซึ่งมี นายทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติ
เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการชุดคอคอดกระเพื่อแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ และสังคมภายใต้
นโยบาย และการกำกับดูแล ของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่า
การกระทรวงกลาโหมด้วย
27. พ.ศ. 2548 วุฒิสภาเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ให้ชุดคลองไทยเมื่อ วันศุกร์ ที่ 24 มิถุนายน 2548 เวลา 16:09
นาฬิกา